№ 42 Ausgabe A.

HOMAN

Cena s pieresyłkaj i dastaŭkaj da chaty.

na 1 hod—4 m. 80 fen., na ½ hodu—2 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies. — 40 f.

Biełaruskaja Wilenskaja czasopiś

wychodzić dwa razy u tydzień: u aŭtorki i piatnicy.

Adres redakcii: Wilnia, Zawalnaja 7.
Adres administracii i ekspedycii: M. Stefanskaja 23.

Cena Abwiestak·

na 4-aj staranie za radok drobnymi literam —25 fen.; drobnyje abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci—60 fen. za liniejku drobn. drukam.

№ 42 (134) Hod II. Wilnia, 25 maja 1917 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

Rasieja i sajuźniki.

24 maja.

Zachodni teatr:

Front Ruprechta Bawarskaho: „Pry Witczeci i naabapoł Skarp — wostry ahoń da noczy. Na poŭdni ad darohi Kabre—Bapom i pry S. Kanten ahoń tak sama krapczeŭ.

Front niamieckaho Naślednika: Pry Szmen de Dam, Bre i Kraonell paśla pałudnia artyleryjskaja bitwa dajszła wialikaj siły. Pierad zmierkańniem francuzy atakawali na zachodzi ad chuta ra Fruamon i kala młyna Wokier. U abodwych miescoch jany sa stratami adbity. Pry Zimowaj hare nasz ahoń nie daŭ atacy razwinucca. U Szampani miž Noiua i dalinaj Sluipp krapczeŭ u wieczary ahoń.

Front Albrechta Wiurtemberskaho: U lesi Apremon uziaty 28 pałonnych i 3 kulemioty.

Uczora zbity ŭ worahoŭ 10 samalotaŭ i 1 latuczy szar. Szefer zbiŭ swaich 28-ho i 29-ho worahoŭ, Fross —swajho 29-ho.

Uschodni teatr:

U niekolkich miescoch frontu bajewaja czynnaść krapczeła. Na ŭschodzi ad Tukkuma rasiejskije razwiedczyki adahnany nazad.

SZTOKHOLM. Pawodłuh wiestak z Rasiei, minister zahranicznych spraŭ Tereszczenko, adbyŭ doŭhuju naradu s pasłami sajužnikoŭ. Narada była wielmi burnaja. Tereszczenko wyłažyŭ palitycznyje pryncypy rasiejskaj rewolucyjnaj demokracii i padaŭ plan praktycznaho prawiadzieńnia mira biez anneksij, wymahajuczy pierehladu sajužnickich umoŭ. Praz dwa dni paśla hetaho pasły zajawili ministru, szto zachodnije dzieržawy zhadžajucca sazwać konferenciju sajuznikoŭ, kab ustanawić buduczuju rolu Rasiei ŭ ahulnaj wajnie. Było zajaŭleno, szto Anhlija nia može pryznać formułu mira biez anneksii hodnaj dzeła ahulnaj palityki. Formuła heta wypływaje tolki z žadańnia Rasiei dajści ŭraz že mira.

PIECIARBURH. Rada rab. i sałd. bolszaściu 340 procі 46 hałasoŭ zažadała, kab tymczasowy urad padaŭ jej sekretnyje umowy miž Rasiejej i sajužnikami.

SZTOKHOLM. U Kijewi adbyŭsia zjezd pałudzienna-rasiejskich predstaŭnikoŭ rady rab. i sałd. Jak danosiać, haława delehacii sałdatoŭ skazaŭ pry hetym dasłoŭna:

„Tawaryszy z akopaŭ padajuć wam swaju ruku. Adwažna ŭmirali jany i jaszcze ŭmirajuć za baćkaŭszczynu. Ale ŭsie žadajuć mira i ŭmalajuc was pałažyć kaniec suświetnaj bojni“.

Hetaje žadańnie mira zjezd, na jakim byli predstaŭniki ŭsich wajskowych czaściej armii Brusiłowa, witaje apleskami, trywaŭszymi niekolki minut.

PARYŽ Hienerały Romanowskij i Archangielskij padzielać miž saboj sprawy upraŭleńnia hieneralnym sztabam hetak: Romanowskij budzie zawiedywać stratehicznymi sprawami, a Archangielski budzie wyszejszym rajczym wajennaho ministra.

PIECIARBURH (P.T.A.). Kierenskij wyjechaŭ siahońnia ahledać fronty. Jaho pamocznik, Jakubowicz, zajawiŭ radzie rab. i sałd., szto rasiejskim sałdatoŭ, szto rasijeskim sałdatam dajucca prawy, jakich nie maje ni adna armija świetu.

Zjezd kadetoŭ wybraŭ Milukowa za marszałka. Milukow pryzwaŭ sabraŭszychsa ćwiorda paddzieržywać nowy urad.

Zjezd sielan pryznaŭ patrebnym ustanawić prawilny razdzieł praduktoŭ pa ŭsiej staranie.

Ahulnaja narada trudawikoŭ, soc.-dem. i »mienszewikoŭ« pryniała rezoluciju, trebujuczy pawialiczeńnia bajewoj siły armii, bo asłableńnie jaje nia jość sposab zamireńnia.

Minister pracy socyalist Skobielew za swajho tawarysza naznaczyŭ rabotnika Gwoždiowa, czlena rady rab. i sałd.

APARANDA. Pieciarburski sajuz inženieroŭ apawieszczaje, szto wytworczaść rasiejskaj pramyszlennaści pamienszała na 25%. Pryczyny hetaho, pamienszeńnie raboczaho dnia i ahulnaje biezładździe.

BERLIN (W.T.B.). U Atłantyckim akiani iznoŭ zatopleny 23.000 tonn.

WIENA. Na płaskahoryi Karst ad poŭdnia razwiwajucca pieszyje bitwy.

BUDAPESZT. (Corr. buro). Jaho Wialiczestwo admowiŭsia zaćwiardzić predłoženy uradam zakon ab pieramieni wybarnaho prawa. Hraf Tisza padaŭsia ŭ adstaŭku, katoraja pryniata.

Wilnia, 25 maja 1917 h.

U naszy demokratycznyje czasy massy pracoŭnaho narodu zdabywajuć ŭsio wialikszuju wahu ŭ žyćci hramadzianstw. Asabliwa jarki prykład hetaho dała Rasieja, katoraja tak raptoŭna, tak niespadziewana ad samadzieržawija pierejszła zrazu da demokratycznaj respubliki, jakaja biezsporna, i utrymajecca.

„Nowaje žyćcio tworać nowyje ludzi“. Heta — staraja praŭda. Woś že i ŭ Rasiei nowy ład zawodziać tyje ludzi, katoryje dahetul nia mieli zusim dostupu da hasudarstwienaho žyćcia.

Nowyje ludzi buduć twaryć nowaje žyćcio i ŭ naszaj Baćkaŭszczynie — Biełarusi. Chto-ž jany buduć? Skul woźmucca?

Možem s poŭnaj wieraj skazać, szto pieśnia starych »haspadaroŭ« naszaho Kraju skora budzie śpieta. Ich moc, asnowanaja na ziamielnych abszarach i prywilejach ad carskaho prawicielstwa, katoraje samo szukało apory ŭ szlachty, — sczeźnie, jak pry nowym ładzie da tworczaj hasudarstwienaj pracy budzie pryzwan uwieś narod — usie stany i klasy. I demokracija pawinna budzie wydać s-pamiž siabie patrebnych ludziej, zdolnych wiaści hramadzkuju haspadarku.

Ad czasu skasawańnia pryhonu ŭžo wyrasło na wioscy nie adno pakaleńnie wolnych ludziej. Wyrastaje i narodnaja intelihiencija: baćka haraŭ pole, a syn ŭžo skonczyŭ uniwersytet i staŭ za doktara, inženiera, adwakata, prafesara i t. p. A porucz s tym, u sztodziennym zmahańni za chleb wybiwajucca nowyje, najbolsz intilihientnyje siły s-pamiž miestowych rabotnikoŭ, ramieśnikoŭ i inszych ludziej pracy. I tak usio bolej uzrastaje czysło ruk, katoryje mohuć uziać i woźmuć kiraŭnictwo swaim žyćciom.

Czas wajny, katoraja zusim razbiła naładženaje praz doŭhije hady žyćcio narodaŭ, heta — znamienitaja szkoła hramadzkaj pracy. My, zdajecca, mahli dawoli dobra pierekanacca, szto ŭsiu nadzieju pawinny uskładać na samych siabie. I woś na naszych waczach s-pamiž mnohatysiacznych hramad narodu wystupajuć napiarod ludzi, jakije biarucca za czynnuju hramadzkuju pracu, baczuczy, szto za ich nichto rabić nia budzie.

Woś hetyje nowyje ludzi i buduć kłaści fundament pad nowy ład u naszym Kraju. Miž imi szmat chto wystupaje z wialikaj aściarožnaściu, bytcym bajuczysia, szto staryje naszy »pany« skrywa pahladziać na nowych hramadzkich rabotnikoŭ, szto ich prostaja adzieža i mazalistyje ruki wyzawuć uśmieszku na wusnach »wialmožnych...« Dy hetaho para pazbycca. Staryje pahlady na »wyszejszaść« adnaho stanu nad druhim adžyli ŭžo swoj wiek, i kali na nowych bajcoŭ za narodnuju dolu i prawo »wialmožnyje« pahladajuć jaszcze źwierchu ŭniz, dyk tym horsz dla aposznich: jany swaimi pastupkami pakazwajuć, szto nia mohuć dapasawacca da nowych wymoh žyćcia, szto dla ich užo miejsca pry nowym ładzie nia budzie!

U Wilni i wakolicach.

× **»Na Antokali«.** Napaminajem naszym czytaczom, szto ŭ hetu niadzielu, 27 maja, ŭ Cyrku na Łukiszkach budzie pastaŭlena pjesa ŭ 3 aktach sa śpiewami i tancami »Na Antokali«. Paczatak a 6 hadz.

× **Pałažeńnie kaminiaroŭ.** Hetymi dniami adbyłasia narada kaminiaroŭ ab sposabach ablahczeńnia ich niezwyczajna ciažkoha pałažeńnia. Sa sprawozdaczy uradu wyjawiłosia, szto asabliwa ciažki dla kaminiaroŭ byŭ aposzni hod. Pry straszennaj darahoŭli žyćcia ich zarabotnaja płata nia tolki nie uzrasła, a, naadwarot, pamienszała s pryczyny taho, szto mnoha damaŭłaśnikoŭ, dawaŭszych im rabotu, czysta zhaleli. Dyj, naahuł, raboty szmat pamienszało, — asabliwa ŭ kaminiaroŭ žydoŭ.

My zwiertajem uwahu na hetu sprawu.

× **Pierastrojka žydoŭskaj obszczyny.** Nidaŭna ŭ nas była nadrukowana zamietka ab žydoŭskim mityngu ŭ sali Krejngela, na katorym było wyskazano niedawierje »Centralnamu Kamitetu žydoŭskich dabraczynnych ustanoŭ miesta Wilni«. Paśla hetaho Kamitet byŭ pierastrojen: aprycz daŭniejszych 13 czlenoŭ da jaho ŭwajszli jaszcze 16 nowych — predstaŭniki roznych dabraczynnych, ekonomicznych i kulturnych orhanizacij, u tym liku 4 ad žydoŭskich prafesyonalnych sajuzoŭ.

Najbližejszaja zadacza nowaho Kamitetu — pierastroić i upraŭleńnie žydoŭskaj obszczyny ŭ Wilni na asnowi wybaroŭ zastupnikoŭ usich słajoŭ žydoŭskaho nasialeńnia Wilni.

× **Sadzicie kapustu!**

× **Achwiry pakinutych damoŭ.** Pad ruinami pakinutych damoŭ u tym tydni pahibło jeszcze 6 asob, praba-

waŭszych brać darmowyje drowy s pustych damoŭ. Aprycz taho niekolki asob ranieny.

× **Wialiki pažar.** U Nowym Horadzi ad ahnia, uzniaŭszahosia ŭ adnym domie pry Noŭharodzkaj wulicy, wyhareŭ uwieś kwartał miž Noŭharodzkaj, Kucharskaj i Kijeŭskaj wulicami.

Szkod jaszcze niclha abliczyć.

× **U miestowych kramach** pastupiła dziela pradažy salonaja ryba.

× **Za pasrednictwo ŭ raspuście** służaczyj u haścinicy »Paŭnocznaj«, Abram Huter, zasudžen na 1 miesiac u wastroh.

Za toje-ž służaczyj u haścinicy »Saksonija«, Chajet, zasudžen na 1 mies., służaczyje ŭ »Pieciarburskaj« haścinicy Kapłan i Ginsburg — 6 tydnioŭ.

× **Kurs rubla:** Oficyalny — 2 m. 00 fen. za rubiel; u bankach pry pradažy — 2 m. 43 fen., pry kupli — 2 m. 47 f.

Pazyczkowaja kasa biare 6%.

Oficyalny addzieł.

Apawieszczeńnie

ab niszczeńni waron.

Dziela taho, kab karysna zmahacca z waronami, treba niszczyć waronni hniozdy i wybirać adtul maładych waraniat. Warony, asabliwa-ž maładyje, stanowiać znamienituju strawu. Ja pryzywaju nasialeńnie padtrymać zmahańnie z waronami, uzlezajuczy na drewy pa drabinach i skidajuczy hniozdy. Dabytych hetak waron žychary mohuć zatrymać dziela swajho užytku, abo, pakul jany świežyje, addawać u Stadthauptmann'a, Lebensmittelabteilung, Dominikanskaja 3, pakoj 65, za płatu 50 fen. za kožnuju maładuju i 30 fen.—za staruju waronu.

Wilna, 17 maja 1917 h.

Der Stadthauptmann
Pohl.

Z usiaho kraju.

KOŬNA. Jak wiadoma, ŭ tym tydni na žadańnie św. Ajca wa ŭsich kaściołach świetu adbyúsia zbor hroszy na pomacz Litwie. Naczalnik wajennaho uprаŭleńnia Litaŭen achwiarawaŭ 20.000 marak, katoryje byli addadzieny kowienskamu biskupu Karewiczu, »jak asnowa kapitału dziela adkryćcia kursu ŭ duchoŭnaj seminaryi žmudzkaj dyecezii».

Na druhi dzień byŭ uroczysta adkryt trejci litoŭski wuczycielski kurs pry Wiłkomirskaj wulicy. Kursistoŭ 60 dusz. Jany dzielacca na 2 hrupy. S 38 lekcij u tydzień pa litoŭsku czytajecca 30, niamieckaj konwersacii — 4, niamieckaho czytańnia — 3, niamieckaj hramatyki—1.

KOŬNA. Pa zahadu Stadthaŭptmanna, kožyn, u kaho jość kury, pawinien ad kožnaj sztuki prynasić u hradanaczalstwo pa 2 jajkie ŭ tydzień pa canie 12 fen. za sztuku. Za niespaŭnieńnie hetaho i za prynos papsawaŭszychsia ŭžo jajek buduć ciažka karać.

BIEŁASTOK. Pa zahadu Hłaŭnakamandujuczaho na Uschodzi, sioleta treba zbirać ahrest niedaśpieły, bo ŭ niedaśpiełym stanie z jaho lepsz rabić marmeladu, dyj jon miensz baicca «mucznoi rasy». Ahrest treba zdawać u fabryki marmelady, dzie jaho buduć pieramieszywać z marmeladaj z jabłykoŭ.

AZIORY. Pažar zniszczyŭ tut kala 100 budoŭli. 19 siamiej astalisia pad adkrytym niebam. Cerkwa, szkoła, poczta, mahazyn i pawietowaja małocznaja—ŭsio zhareło. Prynimajuczy pad uwahu, szto pažar uzniaŭsia zrazu ŭ troch punktach, jość padazreńnie, szto tut byŭ padpał. Idzie śledztwo.

SAKAŁOWO. Uciakajuczy ad žandara, adzin tutejszy czeławiek schawaŭsia ŭ wadu hetak, szto nad wadoj byli tolki wusny i nos. Žandar doŭha szukaŭ jaho, ale ŭreszci zławiŭ u wadzie. Wyjawiłosia, szto heta — wiadomy kanakrad, katory byŭ zasudžen u papraŭczy wastroh na 3 hady, ale ŭciok adtul.

LIBAWA. Kab zmahacca z wielmi pasšyrenym niedastatkam pracy ŭ kabiet, tut ładziacca rabotnyje damy, dzie kožnaja kabieta može prychadzić szyć miachi.

Narodnyje straŭni kožyn dzień wydajuć kala 13.000 porcij strawy, u tym liku 3.000 biez nijakaj płaty.

AŬERMIUNDE, Doblinsk. paw. Za zabićcie adnej haspadyni, 70 hadoŭ, addali pad sud arendara jaje. Proci jaho świedczyŭ syn jaho žonki z druhoha baćki, chłopiec 12 hadoŭ. Uliki byli duža ciažkije, i jamu hraziŭ prysud. Tolki ŭ aposzni moment pakazańnia chłopca pakazalisia padazrycielnymi, i ŭ czasi kryžawoha daprosu jon pryznaŭsia, szto świedczyŭ falszywa, kab pazbawicca ojczyma. Padsudzimaho apraŭdali, a świedku pasłali ŭ Libawu—ŭ dom dla małaletnich prastupnikoŭ, dzie jaho buduć dzieržać, pakul nia dojdzie stałych hadoŭ.

Rewolucija u Rasiei.

PIECIARBURH. Za pierszuju czwierć hetaho hodu prywoz u Rasieju dajszoŭ 313,14 miljonaŭ rubloŭ proci 267,48 mijonaŭ rub. za pierszyje try miesiacy 1916 hodu, a wywaz za toj že czas—27,29 mil. rub. proci 51,74 mil. rub.

SZTOKHOLM. Deputaty ad 78 pieszaj dywizii padali koalicyjnamu ministerstwu trebawańnie mira za ŭsielakuju canu. «My trebujem, kab uražže byli abjaŭleny akanczacielnyje warunki mira i kab byli apublikawany ŭsie sekretnyje ŭmowy s sajužnikami».

LONDON. Adzin wydatny rasiejski dyplomat skazaŭ karespandentam:

«Rasiejskije rabotniki nie baczuć u wajnie nijakaj mety, kab dalej wajewać, tym bolej, szto ni niemcy, ni aŭstryjaki nie zaniali praŭdziwych maskoŭskich ziamiel. Pakul jany buduć biazczynnymi, nichto ŭ Rasiei nie pawieryć, szto jany choczuć iznoŭ zawiaści samadzieržawije. Kali sajužniki choczuć zbudzić u Rasiei entuzjazm, dyk pawinny zajawić, szto nie majuć nijakich imperyalistycznych i nacyonalistycznych met».

PIECIARBURH. Hienerał Skałon na zjezdzi predstaŭnikoŭ frontaŭ praczytaŭ piśmo ab bytcym-to adoytaj u Kopenhazi naradzi rasiejskich žydoŭ, na jakoj pastanoŭleno wiaści propahandu ŭ armii proci wajny z Niamieczczynaj. Zjezd nazwaŭ hetaje piśmo — prowokacijej, a rada rab. i sałd. zahadała paczać sudowaje śledztwo. Hienerał Skałon wydalen.

SZTOKHOLM. Na nowuju wajennuju pazyku padpiska u aposznim tydni dała tolki 6 miljonaŭ rub.

PIECIARBURH. Dziela demokratyzacii armii Kierenskij apublika waŭ prykaz, katorym pa predłažeńniu naczalnikoŭ pazwalajecca naznaczać za pra-

Kazka ab wadzie.

(Hl. № 40 i 41 „Homana").

Uhledziŭšy, što wady pamienšało, bahačy skazali: «Bankructwo prajšło». Znoŭ pačali jany najmać ludziej nasić wadu da kaduški, kab napoŭnić jaje. Iznoŭ za kožnaje wiadro bahačy płacili pa adnym hrošyku, a narod, što braŭ wadu s kaduški, płaciŭ bahačom pa dwa hrošyki: takim sposabam bahačy iznoŭ mieli swoj dachod.

Prajšło kolki tydnioŭ—kaduška znoŭ stała poŭna. Hetak było niekolki razoŭ, što ludzi napaŭniali bočku wadoju, pakul jana cieraz bierahi nie liłasia, i kožny raz mučylisia ad smahi, pakul bahačy nie wybirali s kaduški lišniuju wadu.

Tak byłob mo' i da hetaho času, ale znajšlisia sprawiadliwyje ludzi-ahitatary, dy pačali buntawać usich ludziej, kab tyje trymalisia družna, to tahdy aswabodziacca ad bahačoŭ i nia buduć umirać ad smahi. Bahačy pazirali na hetych ludziej, jak na waŭkoŭ; jany hatowy bylib razdzierci ahitataroŭ, ale bajalisia narodu.

Woś jak pačali ahitatary ŭmaŭlać ludziam:

— «Ach, ludzi, jakije wy durnyje! Ci doŭha ješče budziecie paddawacca bahačam, kab jany was ašukiwali, i budziecie wieryć tamu, čaho saŭsim nima? Kažem wam pa sprawiadliwaści: ŭsio toje, što wam haworać bahačy i znachary, jość machlarstwa. A tyje praroki, katoryje ŭmaŭlajuć wam, što heta was Boh karaje, ješče bolej łhuć. Čamu ŭ was nimašaka wady, a s kaduški jana cieraz bierahi ljecca? Zatym, što ŭ was nima hrošy! A čamu ŭ was hrašej nima? Ci-ž nie tamu, što wy pałučajecie za wiadro wady hrošyk, a sami płocicie bahačom dwa hrošyki, i hetym dajecio im dachod? Ci-ž wy nie bačycie, što zatym wada ljecca cieraz bierahi kaduški, što ad was biaruć mnoha, a wam dajuć mała, chacia heta robicca wašaju pracaju, i wy za toje mučyciesia? Ci-ž wy nie bačycie, što čym bolej budziecie wy mučycca, tym bolej budziecie wy ciarpieć ad smahi, bo daścio bahačom bolšy dachod? I tak budzie až da skančeńnia świetu.»

Doŭhi čas hawaryli hetak ahitatary narodu, doŭhi čas narod mała ich słuchaŭ. Ale ŭrešci pačali ludzi wieryć ahitataram, bo paznali, što ahitatary praŭdziwyje pryjacieli narodu. Tady ludzi skazali im:

— «Praŭdu wy haworycie. Heta z-za bahačoŭ mučylisia my, bo jany i i ichnije dachody praškadžajuć nam karystać z naszaje pracy, i jana darma prapadaje. Čym bolej zawichajemsia my, kab napoŭnić bočku, tym chutčej astajemsia biez wady, bo tady wady za šmat,—tak znachary nam tłumačyli paswojmu. Dyj bahačy—ludzi ladaščyje, i ichnije łaski ciažkije. Paradźcie, jak nam wykrucicca ad hetaje padniawoli. Kali wy nia wiedajecie, to pakińcie nas, nie durycie nam haławy, i može my zabudziem pra našu smahu i hore».

Ahitatary skazali: «My wiedajem sposab na heta».

A narod iznoŭ: «Nie ašukajecie nas. Šmat užo ludziej radzili nam, ale ničoha nie pamahło, a jany nawat wielmi staralisia pamahčy nam. A kali wy papraŭdzi wiedajecie radu, to paradźcie nam, tolki chutčej».

Tady pačali ahitatary tłumačyć ludziam:

«Na što wam patrebny bahačy, katorym wy dazwalajecie karystać z wašaje pracy? Što heta za łaska, kali wy adbywajecie im panščynu? Padumajcie sami dobra, ci-ž heta nie praz toje, što jany padzialili was na kamandy, rassyłajuć pa roznych miescoch, naznačajuć wam rabotu, a za heta dajuć wam kryšku wady, katoruju wy sami nazbirali? I woś wam rada wyjści z hetaje niawoli-panščyny: rabicie toje, što robiać bahačy, złučajciesia ŭ wašaj pracy u hramady, kamandujcie samy sabojn, dy samy dzialicie wašy pawinnaści, i tady niepatrebny wam buduć bahačy, nia budziecie dawać im dachodu, a jak braty, sprawiadliwa budziecie dzialić miž siabie rabotu i zarabotak. I kaduška nia budzie pierapoŭniena da taje pary, pakul wy nie napjeciosia dawoli. Lišniuju wadu wy pieraljecio ŭ sadžaŭki, zrobicie zabaŭki sabie i swaim dzietkam, jak ciapieraka robiać kapitalisty, ale s taho ŭžo budzie karyść usiamu narodu, a nie adnym bahačom».

Narod adkazaŭ: «Toje, što wy haworycie, da praŭdy padobna. Ale jak heta zrabić?»

Na heta ahitatary: «Bahačy nawučali was, jak treba złučacca, dzialić pracu tak, kab nie było pamiž was ani słuh, ani panoŭ, a kab usie byli, jak braty. Nichto nie zažadaje dachodu, ŭsie budziecie karystać roŭna sa swaje supolnaje pracy. Ciapieraka wy zatym padniawolnyje, što wy pracujecie na bahačoŭ-kapitalistoŭ, a wy pawinny pracawać na samych siabie, tady wy zrobiciesia swabodnymi. Usio pawinno być dla ŭsich: kaduška, krynicy, studni, sadžaŭki, reki,—ŭsio heta musić naležać da ŭsiaho narodu, a nie da adnych bahačoŭ. Dabiwajciesia hetaho, bo inšaje darohi da swabody nimaš».

Narod słuchaŭ hetaje rady: jana ŭsim padabałasia; dyj spoŭnić jaje było nia wielmi trudna. I ŭsie ludzi zakryčali: «My nia chočem rabić inačej, jak nam radziać ahitarary! I tak być pawinno!»

Pačuli hetaje žadańnie narodu bahačy, znachary, praroki-machlary, wajaki i ŭsie tyje, što spah dali bahačom, dy byli prociŭ narodu. I dryžučy skazali: «Musić heta ŭžo nam kaniec pryjšoŭ!»

Praŭdziwyje praroki, što zaŭsiady spahadali biednamu narodu, wielmi z hetaho ciešylisia.

I narod zrabiŭ toje, što jamu radzili ahitatary. Usio tak zrabiłosia, jak jany deklarawali narodu: nie było bolej u hetaj staroncy ludziej, što mučylisia ad hoładu, choładu dy smahi. I kožny čeławiek kazaŭ na druhoha: «bracie moj», a kožnaja kabieta adna na adnu — «siastronka»; ŭsie žyli zhodnie, jak praŭdziwyje braty i siostry.

I s taho času ŭ hetaj staroncy nastało karaleŭstwo wiečnaje sprawiadliwaści...

Pierełažyŭ na biełaruskuju mowu
A. B.

parszczykoŭ i unteraficeroŭ ludziej, jakije na heta nia mieli prawa pawodłuh swajho nawukowaho cenzu.

Na zjezdzi delehatoŭ s frontu socyalist Zinowijew zajawiŭ, szto sajuźniki pryhataŭlajucca zrabić rasiejskaj rewalucii udar zzadu. Anhlija nie pazwalaje apublikawać sajuźnickich umoŭ s carskim prawicielstwam. Sajuźniki dabiwajucca tajomnych met. Rasiejski narod u duszy razarwaŭ zwiaź s sajuźnikami, i Rasieja nie pawinna bajacca razrywu jaŭnaho.

Prawicielstwo zahadało doktarkam da 45 hadoŭ, u katorych nima dziaciej miensz za 3 hady, pryhatawacca da pryzywu na słužbu.

PIECIARBURH (P.T.A.). Pierad delehatami czornamorskaho flotu Kierenskij skazaŭ pramowu, haworaczy miž inszym:

„Pakul ja—wajenny minister, kontrrewalucii nia može być. Ja budu słužyć narodu da aposzniaj kropli krywi. Kali my zajawili świetu ab naszym žadańni mira, dyk heta zrobleno nie s pryczyny naszaj słabaści, a s poŭnaj wieraj u naszu siłu. Nasz nowy urad znachodzicca ŭ poŭnaj zhodzi s sajuźnikami“.

Wajenny minister Kierenskij naznaczyŭ paruczyka Kuźmina pamocznikam hłaŭnakamandujuczaho pieciarburskaho wajennaho okruha. Kuźmin u 1905 h. byŭ wybran za prezydenta Krasnojarskaj respubliki, za szto jaho zasudzili pašla na katarhu, i tam jon prabyŭ ažno da hetaj rewalucii.

SZTOKHOLM. »Aftonbladet« danosić, szto anhliczanie zaniali Archangielsk 4.000 sałdat i maniacca zaniać ŭwieś abszar ad Archangielska da Pieciarburha. Japoncy sa swajho boku choczuć zaniać Charbin.

Pakul szto nielha dawiaści, szto wiestka heta — praŭdziwaja.

PIECIARBURH Adkrywajuczy zjezd aficeroŭ, hłaŭnakamandujuczyj Aleksiejew u swajej pramowi, miž inszym, skazaŭ:

«Klicz: baćkaŭszczyna ŭ niebaspiecznaści! — zusim sprawiadliwy. S pryczyny niazhodliwaści i niedawierja miž aficerami i sałdatami wielmi pamienszała bajewaja siła rasiejskaj armii. Rasiejskaja armija—biazsilna proci straszennaho i upornaho woraha, katory praciahiwaje swaje ruki na nowyje abszary pałudziennaj Rasiei i nie zdawoliwajecca tymi ziemlami, jakije ŭžo zdabyŭ. Treba pałažyć kaniec usim unutrenym sporkam u armii i zrabić jaje iznoŭ mahutnaj, bo inaczej dla Rasiei nima ratunku».

PIECIARBURH. Usie sprawy zahranicznaj palityki budzie razbirać nowanaznaczenaja kamisija dziela zahranicznych spraŭ, da jakoj naležać Tereszczenko, Lwow, Kierenskij i, zdajecca, Cereteli.

SZTOKHOLM. «Bolszewiki» pratestujuć proci pierastrojki gabinetu i damahajucca czysta socyalistycznaho prawicielstwa. Ad czasu reorhanizacii gabinetu siły «bolszewikoŭ» znaczna ŭzraśli, i jany mohuć pryczynić prawicielstwu surjoznyje trudnaści.

U Pieciarburzi sabraŭsia zjezd aficeroŭ, na katory prybyło 6.000 aficeroŭ.

Usierasiejski mahometanski zjezd u Maskwie pierewahaj 446 proci 271 hałasoŭ wyskazaŭsia za federacyjnuju respubliku.

BERN. Ad 14 da 21 maja ŭ Maskwie adbywaŭsia zjezd rasiejskich mahometan, czysło katorych dachodzić 20 miljonaŭ. Mahometanie pratestawali proci imperyalistycznaj prahramy kadeckaj partyi i proci Milukowa, katory damahajecca, kab Rasieja zabrała Konstantynopol i Dardanelly i kab turkoŭ wyhnali z Europy.

AMSTERDAM. Chacia Duma nie raspuszczena, ale bolsz nie zbirajecca. Miejsco parlamentu zaniała rada rab. i sałd., a urad abiarnuŭsia u jaje spaŭnicielny orhan.

Wajennaja hazeta »Sołdatskaja myśl“ pisze ab namieczenaj padarožy Kierenskaho na front:

„Armija wielmi zdawolena naznaczeńniem Kierenskaho. Jon patrebien armii. Armija razumieje jaho i pojdzie za im usiudy, dzie jon jaje pawiadzie“.

AMSTERDAM. Nowy wajenny minister Kierenskij panuje ŭ Rasiei. Wola Rasiei—ŭ jaho rukach.

KOPENHAGA. Spaŭnicielny kamitet rady rab. i sałd. pastanawiŭ sazwać na 14 czerwienia ŭsierasiejski zjezd predstaŭnikoŭ usich prawincyonalnych rad rab. i sałd. Paradak dnia: sprawy wajny i mira, ahrarnaja i rabotnickaja, sazyŭ ustanoŭczaho sejmu, finansowaja palityka Rasiei, strawawańnie armii i, naahuł, sprawy armii.

APARANDA. U Finlandii — poŭnaja anarchija. Finskaj stalicaj upraŭlaje rabotnik, czlen uradu prafesyonalnaho sajuza. Pažarnickaja družyna zajawiła, szto budzie tuszyć pažary tolki ŭ rabotnickich kwaterach.

SZTOKHOLM. Hazeta mładosocyalistoŭ »Politiken« drukuje zajawu rasiejskich emihrantoŭ usich partyjnych kirunkoŭ, prynaležaŭszych da rewalucyjnaho ruchu. Bolszaja czaść rasiejskich emihrantoŭ u Zachodniaj Europi dahetul nia može wiarnucca nazad, bo u rasiejskaho uradu i sajuźnickich uradoŭ nima achwoty ŭczynić patrebnyje kroki. Padaŭszy dziela paćwiardžeńnia hetaho fakty, ŭ zajawi haworycca, szto rasiejski urad biez nijakaj pryczyny adkinuŭ predłažeńnie centralnaj rady pražywajuczych ŭ Szwejcaryi emihrantoŭ dabicca propuska ich cieraz Niamieczczynu ŭ zamienu na niamieckich cywilnych pałonnych.

ODESSA. Rada rab. i sałd. skonfiskawała «Satirikon» za pamieszczeńnie karykatury niamieckaho proletaryatu.

JAMBURG. Sabranyje tut chworyje na prakazu (lepru) pajszli ŭ Pieciarburh, uwajszli ŭ Taŭrydzki pałac i zažadali bolsz swabody ŭ ich žyćci. Bajacca, szto zaraza ad ich može paszyrycca.

PIECIARBURH. Operowy śpiewaka Szalapin papaŭ pad bajkot i nia može wystupać ni na jakoj rasiejskaj sceni. Pryczyna hetaho—toje, szto niekolki hadoŭ tamu nazad jon piejaŭ pierad carom na kaleniach rasiejski nacyonalny hymn.

Z usiaho świetu.

BUDAPESZT. U hutarcy z adnym žurnalistam bawarski minister-prezydent hr. Hertling skazaŭ:

„Ja nie chaczu być prarokam, ale ja pierakonan, szto wajna skonczycca da wosieni“.

BERLIN (W.T.B.). Uczora Kancler wiarnuŭsia z wialikaj hłaŭnaj kwatery, dzie adbywalisia pierehawory z aŭstryjackim ministram - prezydentam hr. Czerninym. Pierehawory datykali ŭsich biahuczych spraŭ zahranicznaj palityki.

SZTOKHOLM. Socyalistyczny zjezd. Kamitet hołandzkich i skandynaŭskich socyalistoŭ wydaŭ proklamaciju, ŭ katoraj tłumaczycca, szto meta ŭstupnych pierehaworaŭ — wyjaśnić adnosiny roznych hrup da suświetnaho kryzisa, wypracawać prahramu i wyjaśnić mahczymaść ahulnaho zjezdu. Pryzyŭ rasiejskaj rady rab. i sałd. da mižnarodnaho kongressu witajecca z radaściu. Kamitet nia chocze rabić nacisku na jakuju-budź adnu dzieržawu, bo internacyonał nia može stajać na hrunci interesoŭ adnej z wajujuczych staron. Za toje zamiena dumak može adkinuć roznyje niedarazumieńnia i sporki. Dziela hetaj mety hety ćwiordy pryzyŭ zwiertajecca da rabotnikoŭ-socyalistoŭ usich staron.

LUGANO. »Informatione« danosić s peŭnaj krynicy, szto oficyalnyje socyalisty Italii nie atrymali pazwaleńnia jechać na prajektawany zjezd u Sztokholm.

WIENA. Impieratar na asobnaj aŭdyencii pryniaŭ hrupu ukrainskich deputatoŭ aŭstryjackaho parlamentu.

BUDAPESZT. Ministerstwo Tiszy pastanawiło padacca u adstaŭku. Heta pastanowa zwiazana z reformaj wybarnaho prawa.

KOPENHAGA. Nowyje prajekty Llojda Džordža razwiazać irlandzkuju sprawu liczać zasudženymi na nieŭdaczu. Sinn-fejnery dalej adkryta hroziać i pryhataŭlalucca da arużnaho zmahańnia.

LONDON (Reŭter). U Nižniaj Pałaci Llojd Džordž zajawiŭ, szto prawicielstwo pastanawiło sazwać predstaŭnikoŭ usich partyj dziela taho, kab apracawać konstytuciju dla Irlandii.

ROTTERDAM. 1 maja u Glazgo 70.000 dusz ustroili demonstraciju, na jakoj $^{9}/_{10}$ mieli znaki internacyonału. Demonstranty pryniali rezoluciju ab demokratycznym miry. U inszych miestoch Anhlii byli padobnyje-ž demonstracii.

Rabotnicki ruch u Anhlii paddzieržywajecca prypadkami ŭ Rasiei.

KOPENHAGA. Wa ŭsiej Anhlii ciapier bastujuć 68.000 rabotnikoŭ.

U Nižniaj Pałaci deputat Hendersen aścierehaŭ urad, kab nie ŭžywaŭ gwałtu, bo heta može dawiaści da rewalucii. Abureńnie rabotnikoŭ dajszło nadta wialikaj miery.

U Hullu nаładžen trajny sajuz žaleznadarožnikoŭ, transportnych i kapalnianych rabotnikoŭ. Marszałak žaleznadarožnikoŭ skazaŭ: „U czasi wajny ŭ narodu adabrali wolu. U wyszejszych klasach panuje hordaść, jakaja z bladoj i hоładam pryhataŭlaje hrunt dla rewalucii. Rewalucyjnyje dumki pajaŭlajucca ŭ narodnych massach, i kali jany zapanujuć nad usiej naciјej, dyk nastupić rewalucija“.

LUGNO. U Gienui partowyje rabotniki pastanawili zabastawać, kali im nie pawialiczać płaty.

Zjezd italjanskich partowych rabotnikoŭ u Rymie wyskazaŭ swaju zhodliwaść s tawaryszami ŭ Gienui i abiecaŭsia akazwać im pomacz ŭsiemi siłami.

MADRYD. Minister unutrenych spraŭ skazaŭ supracoŭnikam hazet, szto Hiszpanija padała Niamieczczynie žałabu s pryczyny abstrełu hiszpanskaho parachodu »Patrycia«. Hiszpanija zajawiła enerhiczny pratest, ale jana nia hrozić, bo astajecca neutralnaj.

TELEHRAMY.

Niamieckije apawieszczeńnia.

22.V. Zachodni teatr:

Front Ruprechta Bawarskaho: Na adrezku Ipra, pry Loos, Opi i na poŭdni ad Skarp—znacznaja rabota artyleryi. U czasi silnych nastupleńnioŭ pry Bilkur i Kruassi anhliczanie mieli krywawyje straty i utracili 97 dusz pałonnymi.

Front niamieckaho Naślednika: Na wiarszynach miž Szmen de Dam i En, na poŭnaczy ad Rejmsu i ŭ dalinie Siuipp—wostryje artyleryjskije bitwy. Na pałudziennym zachodzi i na poŭdni ad Norua atakawaŭszyje francuzy adbity, utraciŭszy 150 pałonnych. Na ŭschodzi ad Maasu ahoń krapczeŭ.

Adna z naszych latuczych eskadr u czasi ataki na Buwankur padpaliła 5 warožych latuczych szaroŭ.

Uschodni teatr:

Biez pieramien.

Makiedonski front: Miž Presbaj i Czernaj, naabapoł Wardaru i na Strumie artyleryja worahoŭ iznoŭ pracawała macniej.

23.V. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaho: Pryhatawanyje silnym ahniom nastupleńnia anhliczan pry Hillisz i Bilkur adbity.

Front niamieckaho Naślednika: Na fronci En i ŭ Szampani—siaredni artyleryjski ahoń. Paabiedzi ad płoskahoryja Pessi da lesu Will-o-Bua paczalisia silnyje francuskije ataki, jakije nie spynialisia da wieczara i byli wielmi wostry. U upornaj bitwie na sztyki i kontratakami naszy wojski udzieržali swaje pazycii i adkinuli worahoŭ. Wostraja bitwa rucznymi hranatami jaszcze trywaje.

Uschodni teatr:

Silnym ahniom adkazali my na krapczeŭszyj ahoń rasiejskaj artyleryi.

Austryjackije apawieszczeńnią.

WIENA. 21.V. Italjanski teatr: Na Izonco worahi ŭczora dalej szturmawali naszy pazycii miž Wodicaj i Salkanaj. Usie sproby worahoŭ byli daremny. Jany nie zdaleli zdabyć ni piadzi ziamli. Pry Wodicy szturmowym kałonnam udałości ŭwajści na wierchni chrybiet, ale paśla wostraj sztykawoj bitwy worahi byli prymuszeny ŭciaczy. Uczoraszniје bitwy dali nam bolsz za 400 pałonnych i 4 kulemioty. Naszy latuny ŭ bitwach na pawietry zbili 5 italjanskich samalotaŭ.

Za ŭwieś 1917 hod tolki adna padwodnaja łodka nie wiarnułasia sa swajej padarožy, i jaje treba liczyć pahibszaj.

WIENA. 23.V. Italjanski teatr. Na Izonco ŭczora ŭ dzień było spakojna. Tolki pozna ŭ wieczary worahi atakawali naszy akopy pierad Giercam. Jany adbity, paniosszy ciažkije straty. Słabońnia ranicaj italjanskije harmaty i minamioty paczali abstreliwać naszy pazycii na płoskahoryi Karst.

Kala wajny.

HAAGA. Ab pajaŭleńni ŭ Cichim akiani niamieckaho pamocznaho krejsera danosiać s Penanga, szto hety parachod wyjszoŭ z Hamburga, majuczy wid tarhowaho karabla, tolki mocna arużnaho. Jon abjechaŭ Szotłandiju i mys Dobraj Nadziei.

Kažuć, szto ŭ Indyjskim akiani jość jeszcze adzin niamiecki pamoczny krejser.

CHRYSTYANIJA. Ad padwodnaj wajny ad 12 da 19 maja norweżski tarhowy flot utraciŭ 4 parachody jomkaściu 3,600 tonn, a ad paczatku wajny —513 parachodaŭ jomkaściu 733,070 tonn.

LUGANO. Ad padwodnaj wajny italjanski tarhowy frot utraciŭ u śniežniu, studniu i lutym — kala 300.000 tonn.

BERLIN (W.T.B.). Nowyje udaczy padwodnych łodak u Atlantyckim akiani—18.000 tonn.

BERLIN (W.T.B.). U Siarodziemnym mory naszy padwodnyje łodki iznoŭ zatapili mnoha parachodaŭ i paruśnikoŭ jomkaściu razam 53.000 tonn.

U Atlantyckim akiani i ŭ Paŭnocznym mory niamieckije padwodnyje łodki zatapili 4 parachody i 5 paruśnikoŭ jomkaściu 17.200 tonn.

SZTOKHOLM (W.T.B.). Try szwedzkije parachody, jakije iszli z Anhlii u Szweciju,—«Westerland», «Wiken» i «Aften», — zatopleny torpedami. Heta wyzwało ŭ hazetach i ŭ narodzi niezwyczajna silnaje abureńnie. «Dagens Nyheter» s pryczyny wostraho tonu niekatorych szwedzkich hazet pryzywaje da rozumu. „Predłažeńnia adkazać na zatapleńnie troch szwedzkich karabloŭ, wyhaniajuczy ŭsich niemcoŭ, nielha spoŭnić».

BAZEL. Wajennyje krytyki szwejcarskich hazet liczać, szto italjanskije straty ŭ bitwie na Izonco — bolsz za 100.000 dusz; heta — siomaja czaść usich byŭnych u bitwach.

LUGANO. «Tribuna» pisze:

„Nadzieja na szybkuju pabiedu sajuźnikoŭ u hetym hadu sczezła s pryczyny prypadkoŭ u Rasiei“.

WASZYNGTON. Dywizija ekspedycyjnaho korpusa czynnaj armii pad kamandaj hienerała Perszynga toj-czas pajedzie ŭ Franciju. Z jeju jeduć 2,600 marskich sałdatoŭ.

NJU-JORK. Adpraŭka amerykanskaj dywizii u Europu—heta demonstracija, kab pakazać usiamu świetu, szto amerykancy choczuć wajewać. Pastanowa prawicielstwa pryzwać pierszyje 500.000 rekrutoŭ s pryczyny niedastaczy arużža tolki ŭ wieraśni spatykajecca z dawoli wostraj krytykaj. Prawicielstwo, jak widać, chocze piersz pawialiczyć pastajannuju armiju dabrawolcami, a tady tolki nabirać rekrutoŭ.

WASZYNGTON. Tut orhanizujecca pastajannaja wajennaja rada sajuznikoŭ dziela wajennaj orhanizacii Złuczenych Sztatoŭ.

Pry ŭsich uniwersytetach adkrywajucca kursy latunoŭ.

ABWIESTKI.

BIEŁARUSKI TEATR.

U niadzielu, 27 maja 1917 h.
u cyrku na Łukiszkach

„NA ANTOKALI“

kamedyjaŭ 3 aktach sa śpiewami i tancami F. OLECHNOWICZA.

Paczatak roŭna a 6 hadz.

Bilety ad 25 fen. da 4 m. można zahadzia kuplać u Biełaruskaj kniharni (Zawalnaja 7), u kramie kooperatywy «Rajnica» (W. Pohulanka 17) i ŭ bibliotecy (Wilenskaja 33), a 27 maja u kasie cyrku.

Drukawana u drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar Jazep Saławiej